

Onderstaand aanbod is het totale aanbod dat NME Rivierenland aan de gemeenten kan aanbieden. Het aanbod is samengesteld uit lokaal en landelijk aanbod. NME Rivierenland fungeert hierbij als opdrachtnemer, makelaar en kwaliteitsbewaker voor de gemeenten om een totaalaanbod op het gebied van educatie over energie in Rivierenland aan te bieden. Er is aanbod voor primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO) andere doelgroepen.

Aanbod voor Primair Onderwijs (PO)			
Programma	Omschrijving	Kosten gemeenten met basisvoorziening NME	Kosten gemeenten zonder basisvoorziening NME
leskist Pieter de Pier (gr 1-2) <i>Aanbieder: NME De Grote Rivieren, Tiel, Culemborg</i>	De eerste stappen in duurzaamheid worden gemaakt met deze leskist. Hierin wordt het verschil behandeld tussen afval van de natuur en afval van mensen. De leerlingen leren het verschil tussen composteerbaar en niet composteerbaar afval. Dit alles wordt verteld door Pieter, een handpop die in de kist zit.	Elke NME voorziening kan leskist in aanbod opnemen tegen reguliere prijs.	Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode.
leskist "Groene Energie" (gr 7-8 en vmbo-1) <i>Aanbieder: NME Culemborg NME Betuwe i.s.m. NME Overbetuwe</i>	Een techniekkit over Groene Energie. Leerlingen gaan in groepjes aan het werk over 3 thema's. Ze ervaren zelf dat groene energie werkt: door windenergie kan er een lamp gaan branden, door zonne-energie (zonnepaneel) heb je elektriciteit en door aardwarmte op te pompen stijgt de temperatuur in huis.	Elke NME voorziening kan leskist in aanbod opnemen tegen reguliere prijs.	Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode. Deze leskist kost in aanschaf € 1600,- excl BTW. Uitgebreide info via: http://www.belevenisonderwijs.nl/leskist-groene-energie.html
Leskist "Het Broeikas effect" (gr 7-8) <i>Aanbieder: NME Betuwe</i>	Een leskist boordevol experimenten over kooldioxide en planten, rol van zon, smelten van landijs, de natuur die in de war raakt en over duurzame energie. Aan de hand van een vragenlijst kunnen kinderen hun ecologische voetstap bepalen voor en na het werken met de kist. Een actuele kist over het thema klimaatverandering.	Elke NME voorziening kan leskist in aanbod opnemen tegen reguliere prijs.	Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode

<p>Leskist "Energie? Natuurlijk duurzaam!" (gr 7-8)</p> <p><i>Aanbieder: NME Culemborg, Tiel</i></p>	<p>"Waarom zou ik zuinig zijn met ..?" en "Hoe kan ik ..?" zijn vragen om leerlingen bewust te maken van hun keuze voor duurzaam gebruik van energie. De 8 experimenten en het napraten hierover helpen leerlingen verder op weg.</p> <p>In Culemborg kan op aanvraag een gastdocent geregeld worden.</p>	<p>Elke NME voorziening kan leskist in aanbod opnemen tegen reguliere prijs</p>	<p>Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode</p>
<p>Leskist "Sarah's wereld" (gr 6-7-8)</p> <p><i>Aanbieder: NME Betuwe, Tiel, De Grote Rivieren, Culemborg</i></p>	<p>In deze fantasierijke speel/leerkist komen kinderen in aanraking met verschillende situaties: (bedreigde) dieren en de relatie met ons handelen, volgen van colablikje van productie tot afvalverwerking, wel of niet duurzaam boodschappen doen voor een verjaarsfeestje, energieverbruik op school en/of thuis bekijken. Ze leren zo de begrippen 'duurzaamheid', 'consumptief gedrag' en 'ecologische rugzak' en weten beter hoe je minder milieubelastende / duurzame keuzes kunt maken. Gaat vooral over duurzame keuzes en minder over energie.</p>	<p>Elke NME voorziening kan leskist in aanbod opnemen tegen reguliere prijs</p>	<p>Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode</p>
<p>Leskist "Sarah en de gemeente" (gr 6-7-8)</p> <p><i>Aanbieder: NME Betuwe, De Grote Rivieren</i></p>	<p>Deze leskist is een logisch vervolg op de leskist Sarah's wereld. De kinderen doen een duurzaamheids-speurtocht in hun buurt en schrijven actiepunten op (verbeterpunten). Tijdens een kinderraadsvergadering worden deze gepresenteerd aan de gemeente. Die stemt een of meerdere duurzaamheidsmaatregelen af met de kinderen.</p>	<p>Elke NME voorziening kan leskist in aanbod opnemen tegen reguliere prijs.</p>	<p>Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode</p>

<p>Leskist "Stoommachine"</p> <p><i>Aanbieder: NME Culemborg</i></p>	<p>De stoommachine maakt opwekking stoom naar stroom met fossiele brandstoffen inzichtelijk. Daarnaast wordt duidelijk hoe deze stroom te gebruiken is voor o.a. verlichting.)</p>	<p>Scholen in Culemborg en West Betuwe hebben abonnement voor uitleen</p>	<p>Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode</p>
<p>Themabox Duurzaamheid gr. 1-3</p> <p><i>Aanbieder: NME Culemborg</i></p>	<p>Prentenboeken, ontwikkelingsmateriaal en onderzoeksmateriaal op het gebied van duurzaamheid. (Niet specifiek alleen over energie.)</p>	<p>Scholen in Culemborg en West Betuwe hebben abonnement voor uitleen</p>	<p>Indicatie: tussen € 90 en € 175 per periode</p>
<p>KWTG leskisten Marant Eduservice</p> <p><i>Aanbieder: NME Culemborg</i></p>	<p>De leskisten Wetenschap & Techniek zijn ontwikkeld i.s.m. het Kenniscentrum Wetenschap en Techniek Gelderland (KWTG). Deze praktische kisten bevatten korte handleidingen en uitdagende en verwonderende materialen om direct mee aan de slag te kunnen gaan. Tevens bevatten ze extra verdiepende opdrachten voor de plusleerlingen.</p>	<p>Voor het aanvragen van deze leskist is een lenerspas van Marant vereist.</p>	<p>Nog niet van toepassing</p>
<p>Lesproject "Energie? Zuinig!" (gr 7-8)</p> <p><i>Aanbieder: NME Betuwe</i></p>	<p>Een schoolproject van 3 lessen over energie en duurzaam energieverbruik. In de inleidende les staan de vragen Wat is (duurzame) energie? en Waarom zou ik zuinig doen met energie? centraal. In de praktijkles doen de leerlingen o.l.v. een gastdocent (techniek)-proefjes over duurzame energie (opwekking, gebruik en besparing).. De serie wordt afgesloten met een les waarin het geleerde in de praktijk gebracht wordt door op school van alles te onderzoeken: meten = weten.</p>	<p>Door een gemeentelijke subsidie is de gastles gratis voor (een aantal) scholen uit Buren en Neder-Betuwe.</p>	<p>Voor collega NME diensten is overname bespreekbaar. Indicatie € 250 per dienst/gemeente. Prijsindicatie: huur materiaal € 100 en bijdrage gastdocent € 250,-</p>

<p>Schoolproject "Energie uit afval: een schone zaak" (gr 7-8)</p> <p><i>Aanbieder: NME Betuwe</i></p>	<p>Dit voorlichtingsproject van ARN BV probeert antwoord te geven op vragen over het afval wat we allen produceren. Het laat zien hoe afval wordt ingezameld, gescheiden en verwerkt. Er is naast een lesmap een gastles door voorlichtster van ARN en een bedrijfsbezoek van circa 1,5 uur over het ARN-terrein in Weurt. Tijdens dit bezoek ervaren de leerlingen hoe het afval wordt ontvangen, gescheiden en opgewekt tot brandstof.</p>	<p>Voor het bedrijfsbezoek worden de leerlingen per bus van school opgehaald en terug gebracht. Voor de scholen uit het verzorgingsgebied van ARN B.V. zijn geen kosten verbonden aan deelname. Info: http://www.arnbv.nl/jeugd/voorlichtingsprojectbasisscholen</p> <p>* => 24 gemeenten leveren hun huishoudelijk restafval aan ARN. In alfabetische volgorde: Barneveld, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Ede, West Betuwe, Groesbeek, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Millingen a/d Rijn, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijkerk, Nijmegen, Scherpenzeel, Tiel, Ubbergen, Wageningen, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.</p>
<p>Excursie: Ontdek duurzaamheid bij het Waterschap in Tiel" (gr 7-8)</p> <p><i>Aanbieder: NME Betuwe i.s.m. Waterschap Rivierenland</i></p>	<p>Het Waterschap Rivierenland is gehuisvest in een zeer duurzaam gebouw. Voor leerlingen van de bovenbouw is een excursie mogelijk waarbij ze ontdekken wat er gedaan is om verstandig gebruik van energie, water etc. te stimuleren. Het is geen dorre opsomming maar een ontdektocht met leuke opdrachten.</p>	<p>Deze excursie is een concreet resultaat naar aanleiding van een eerder regionaal NME-programma "Energiek Rivierenland". Excursie is gratis.</p>
<p>Warme truiendag (schoolbreed)</p> <p><i>Aanbieder: NME Betuwe, Culemborg, De Grote Rivieren, Tiel</i></p>	<p>Het idee achter de Warmetruiendag is simpel: trek een warme trui aan, zet de verwarming lager, bespaar 6% energie per graad en dus 6% CO2 uitstoot. Daarnaast kun je de actie aankleden met leuke en energiezuinige acties om het belang van energiebesparing bij zoveel mogelijk mensen onder de aandacht te brengen.</p>	<p>Veel ideetjes en downloads op http://www.warmetruiendag.nl/waarom De Warme truiendag is altijd begin februari op een vrijdag: casual friday. In 2019 op 15 februari.</p> <p>Jaarlijks oproep van NME aan scholen om op eigen initiatief mee te doen, met suggesties voor gebruik NME leskisten en stroommeters. Soms gaat een wethouder op bezoek bij een school. Soms oproep binnen gemeentelijke organisatie om mee te doen.</p>

<p>Groene Voetstappen (schoolbreed)</p> <p><i>Aanbieder: NME Betuwe, Tiel eventueel i.s.m. sportcoaches</i></p>	<p>Groene Voetstappen is een landelijke bewustwordingsactie waar ieder jaar tienduizenden kinderen aan meedoen. Gedurende één week (de vijfde schoolweek na de zomer-vakantie) komen de kinderen lopend, met de fiets, steppend, skatend of met het openbaar vervoer naar school en verdienen daarmee Groene Voetstapstickers. Tijdens de actieweek besteden de leerkrachten aandacht aan onderwerpen als klimaatverandering, duurzame mobiliteit, energie en verkeersveiligheid met behulp van het aangeboden lesmateriaal. Groene Voetstappen zijn ook leuk te koppelen aan gezond bewegen (mbv sportcoaches)</p>	<p>Kale variant: alleen stickerboekjes. De kosten bedragen 40 cent per leerling. Voor dit bedrag krijgt iedere leerling een stickerboekje waar alle verdiende stickers ingeplakt kunnen worden en twee stickervellen met Groene en Gouden Voetstappen. Afhankelijk van het aantal boekjes wordt gemiddeld ongeveer €12,50 verzendkosten in rekening gebracht. Voor een gemeente waarvan vier scholen meedoen kost de actie circa 350 euro. (De vermelde kosten zijn excl. btw.) Info: http://www.groenevoetstappen.nl</p> <p>NME centra kunnen meer aanbieden bijvoorbeeld een combinatie met gezond bewegen. Kosten daarvan: in overleg.</p>
<p>Green Deal Scholen</p> <p><i>Aanbieder: Klimaatfonds</i></p>	<p>Een gezonde leer- en werkomgeving voor leerlingen en medewerkers in een betaalbaar gebouw: dat is de missie van de Green Deal Scholen.</p>	<p>Meer info op : http://www.klimaatverbond.nl/nieuws/green-deal-scholen-zoekt-gemeenten-die-gaan-voor-duurzame-scholen</p>
<p>2035: Onze Toekomst</p> <p><i>Aanbieder: GEA i.s.m. IVN en NME-centra</i></p>	<p>Doe met je klas (groep 8) mee met de kinderklimaatcampagne van het Gelders Energie Akkoord. Dan komt er een raadslid, wethouder of Statenlid een volledig verzorgde les geven. De campagne gaat van start op Warmetriendag op 10 februari 2017. De les is flexibel in te plannen in de periode 10 februari t/m 15 april.</p>	<p>Meer info en aanmelden: http://www.geldersenergieakkoord.nl/2035-onze-toekomst</p>

Aanbod voor Voorgezet Onderwijs (VO)		
Programma	Omschrijving	Kosten
leskist "Groene Energie" (gr 7-8 en vmbo-1) <i>Aanbieder:</i> NME Culemborg	Een techniekkit over Groene Energie. Leerlingen gaan in groepjes aan het werk over 3 thema's. Ze ervaren zelf dat groene energie werkt: door windenergie kan er een lamp gaan branden, door aardwarmte op te pompen stijgt de temperatuur in huis, door zonnenergie (zonnepaneel) heb je elektriciteit	Elke NME voorziening kan leskist in aanbod opnemen tegen reguliere prijs. Scholen in Culemborg en West Betuwe hebben abonnement voor uitleen. Indicatie overige gemeenten: tussen € 90 en 160 per periode. Deze leskist kost in aanschaf € 1600,- excl BTW. Uitgebreide info via: http://www.belevenisonderwijs.nl/leskist-groene-energie.html
Warme truiendag (schoolbreed) <i>Aanbieder:</i> NME Culemborg	Het idee achter de Warmetruiendag is simpel: trek een warme trui aan, zet de verwarming lager, bespaar 6% energie per graad en dus 6% CO2 uitstoot. Daarnaast kun je de actie aankleden met leuke en energiezuinige acties om het belang van energiebesparing bij zoveel mogelijk mensen onder de aandacht te brengen.	Veel ideetjes en downloads op http://www.warmetruiendag.nl/waarom De Warme truiendag is altijd begin februari op een vrijdag: casual friday. In 2019 op 15 februari. Jaarlijks oproep aan scholen om op eigen initiatief mee te doen, met suggesties voor gebruik nme leskisten en stroommeters. Soms wethouder op bezoek bij een school. Soms oproep binnen gemeentelijke organisatie om mee te doen.
Green Deal Scholen <i>Aanbieder:</i> Klimaatfonds	Een gezonde leer- en werkomgeving voor leerlingen en medewerkers in een betaalbaar gebouw: dat is de missie van de Green Deal Scholen.	Meer info op : http://www.klimaatverbond.nl/nieuws/green-deal-scholen-zoekt-gemeenten-die-gaan-voor-duurzame-scholen

Andere doelgroepen			
Doelgroep	Programma	Omschrijving	Kosten voor gemeenten (exclusief ureninzet)
Burgers algemeen (ook geschikt voor bedrijven, verenigingen, gemeenten, ..) BSO/KDV/BredeSchool	Warme truiendag <i>Aanbieder: NME Betuwe, Culemborg</i>	Het idee achter de Warmetruiendag is simpel: trek een warme trui aan, zet de verwarming lager, bespaar 6% energie per graad en dus 6% CO2 uitstoot. Daarnaast kun je de actie aankleden met leuke en energiezuinige acties om het belang van energiebesparing bij zoveel mogelijk mensen onder de aandacht te brengen.	Afhankelijk van uitvoering. Veel ideetjes en downloads op http://www.warmetruiendag.nl/waarom
Burgers algemeen en/of specifieke groepen: huiseigenaren, leden van energiecoöperaties of vereniging, bewoners van een wijk of dorp, ondernemers, ambtenaren raadsleden, , enz. Ook: de school en gezinnen van leerlingen.	Energy Battle in 3 rondes van 4 weken. Start op Dag van de Duurzaamheid (10 oktober) en einde op Warmetruiendag (feb.) <i>Aanbieder: Klimaatverbond.</i>	De Energy Battle is de landelijke energiebespaarwedstrijd waarbij gemeenten de uitdaging aangaan om met 3 teams van 10 huishoudens thuis zoveel mogelijk gas en stroom te besparen. De deelnemers gaan vier weken lang thuis aan de slag. Om inzicht te krijgen in het eigen energieverbruik krijgen zij een Wattcher energie-display thuis.	Deelname kost €2948,- (excl. btw), dit is inclusief huur van 10 Wattchers. Wanneer de gemeente reeds Wattchers in bezit heeft en deze weer wil inzetten zijn de kosten €2498,- (excl. btw).
Burgers algemeen (ook geschikt voor bedrijven, verenigingen, gemeenten, ..) BSO/KDV/BredeSchool	Europese week van de Duurzame mobiliteit (medio september) <i>Aanbieder: NME Betuwe i.s.m. gemeente</i>	Burgers stimuleren zich duurzaam te verplaatsen: op de fiets naar je werk, ga met het OV, elektrische fiets/auto etc. Organiseren van duurzame mobiliteitsmarkt is een optie.	Afhankelijk van uitvoering.

Aansluiting van het thema Energie bij speciale dagen/weken Kijk op de JAARKALENDER* voor meer informatie en exacte data

* link: <https://www.nmerivierenland.nl/wp-content/uploads/2018/12/jaarkalender-2019-NME-Rivierenland-.pdf>

Dag/week/jaar van de...	Onderwijs	Algemeen publiek
Medio febr. Warme Truiendag	Doe mee! Zie info hierboven.	Op een casual Friday doe je een warme trui aan, zet je de verwarming minstens. 1 graad lager en bespaar je heel eenvoudig energie. Doe mee, thuis op school of op het werk. www.warmetruiendag.nl
Laatste zaterdag van maart, als de klok verzet wordt: Earth Hour	Werk aan energiebesparing d.m.v. een van de genoemde leskisten of gastlessen	Een uur lang het licht uit. Waarom en meer info vanaf medio maart op https://www.wnf.nl/earth-hour/earthhour2018.htm
5 juni: Wereld Milieu Dag	Werk aan energiebesparing d.m.v. een van de genoemde leskisten of gastlessen	Wereldwijd wordt op deze dag stilgestaan bij milieuproblematiek
Medio juni Wereld Winddag	Bezoek een windmolen of turbine.	Windenergie, een deeloplossing in energietransitie. Er zijn open dagen waar je windturbines kunt bekijken.
Begin sept: Duurzame Dinsdag	Verzin met uw leerlingen mogelijke duurzame oplossingen voor alledaagse vraagstukken.	Heeft u een duurzaam idee? Lever het in! Meer info op www.duurzamedinsdag.nl
Medio sept Europese Week van de Duurzame Mobiliteit met de Autovrije Dag	In (of rond) de 5 ^e week van het schooljaar Groene Voetstappen verzamelen door te voet of per fiets/step naar school te komen i.p.v. met de auto. www.groenevoetstappen.nl	Bewustwording en verandering van het vervoersgedrag van mensen door milieuvriendelijke alternatieven voor de auto. Fiets naar je werk, ga te voet, neem het OV of ga carpoolen.

10-10 (10 okt): Dag van de Duurzaamheid	Doe mee! Op www.dagvandeduurzaamheid.nl o.a. info over de voorleesactie over een duurzaam thema.	Duurzaamheid is niet moeilijk of ver weg, wel urgent. Kijk op www.dagvandeduurzaamheid.nl wat je kunt doen; thuis, op je werk of met je vereniging.
Laatste zaterdag okt, als de klok wordt verzet: Nacht van de Nacht.	De NME centra hebben leuke ideetjes voor scholen.	Laat het donker donker en ontdek hoe mooi de nacht is. Er zijn veel excursies en activiteiten om mee te doen. www.nachtvandenacht.nl

Kosten

NME Rivierenland kan dit totale aanbod aan de gemeenten aanbieden door onderlinge samenwerking. De kosten per gemeente zijn lager in gemeenten die al een basisvoorziening voor NME financieren. Daar zijn vanuit deze financiering en werkzaamheden al actieve contacten met de scholen en is een goede bereikbaarheid van de scholen. In andere gemeenten zijn meer inspanningen nodig omdat contacten met scholen nog niet bestaan en afstanden groter zijn. Dit resulteert in hogere kosten.

Over het algemeen wordt door de NME centra een uurtarief van € 60,- gehanteerd. Per onderdeel worden er 15% communicatie kosten bij deze prijs gerekend. Afhankelijk van het contract wat een gemeente al met het NME centrum heeft worden prijzen definitief bepaald.

Kijk voor meer suggesties over het thema Energie en Duurzaamheid op www.nmerivierenland.nl